

La segregació escolar

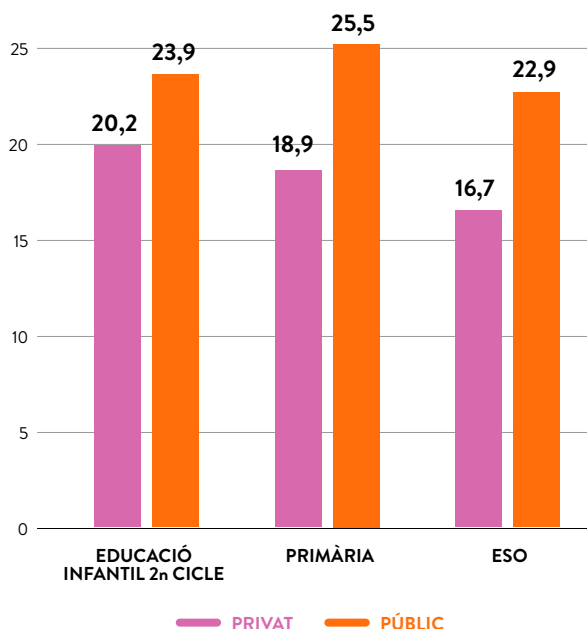
La segregació escolar s'ha reduït de manera significativa en els darrers cursos a Barcelona, un avenç rellevant, des del punt de vista de l'equitat educativa. Aquesta millora es produeix en un context complex, marcat per la persistència de situacions de vulnerabilitat socioeconòmica, la concentració d'alumnat amb necessitats educatives específiques i de nacionalitat estrangera als centres públics, la sobreoferta del sector privat als territoris de renda elevada, i una elevada capacitat d'elecció escolar que pot generar dinàmiques segregadores.

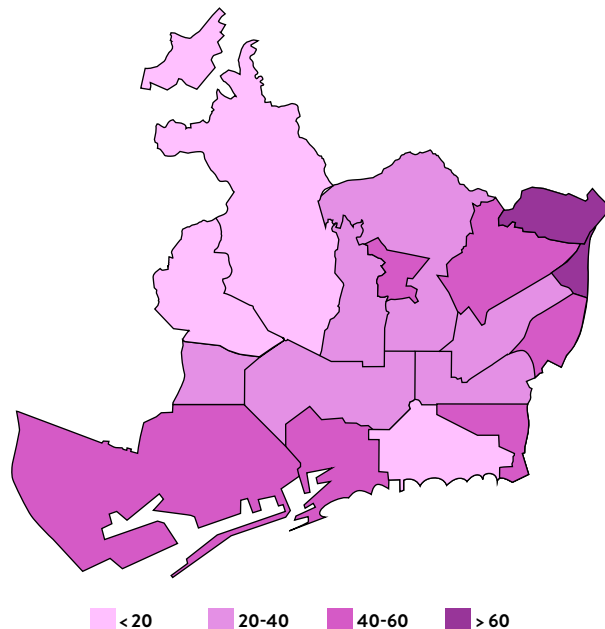
DADES

- Tot i una millor distribució global de l'alumnat, els centres de titularitat pública continuen concentrant, de manera desproporcionada, l'alumnat de nacionalitat estrangera en tots els nivells educatius.
- La distribució territorial dels ajuts de menjador reflecteix, d'una banda, la desigual distribució de la població escolar segons les característiques sociodemogràfiques, i de l'altra, la bona focalització d'aquesta política de suport.
- L'índex de dissimilitud, que mesura la segregació escolar, mostra una reducció substancial entre els cursos 2020-2021 i 2023-2024: a Educació Infantil i Primària, passa de 0,49 a 0,39; i a Educació Secundària, baixa de 0,44 a 0,34.

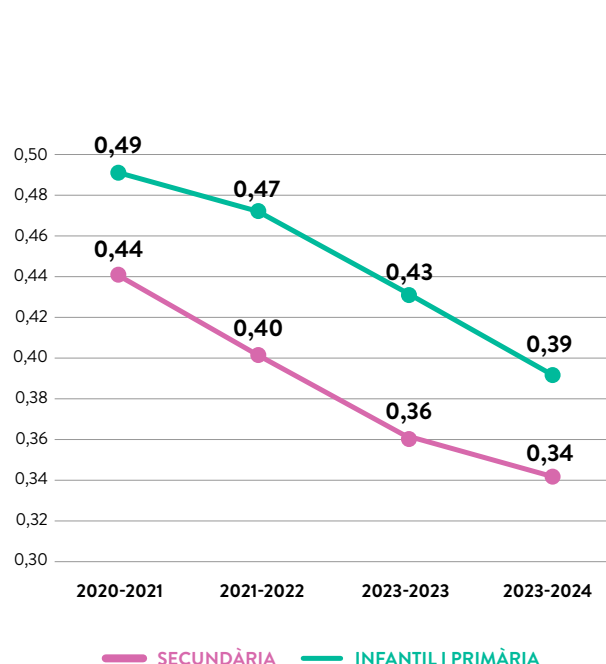
Percentatge d'alumnat estranger segons titularitat a Ed. Inf. 2n cicle, Primària, ESO, Barcelona, 2023-24

Infants i adolescents que reben l'ajut de menjador al seu centre educatiu, segons cicle educatiu (3-16) (% sobre l'alumnat de la ZE), 2023-24

Evolució de l'índex de dissimilitud d'alumnat vulnerable. Barcelona

EXPERIÈNCIES RELLEVANTS

- El Pla de Xoc contra la segregació escolar del CEB (2021), seguit del Decret d'admissions (2021). La literatura acadèmica assenyalava impactes moderats, però significatius, del pla contra la segregació i ha estat reconegut com una bona pràctica pel Síndic de Greuges.
- La distribució més equilibrada de la matrícula d'estiu i la matrícula continuada.
- Millora en la detecció d'alumnat en situació de vulnerabilitat socioeconòmica, afavorint polítiques d'escolarització més justes.
- Revisió de la planificació de places i de les adscripcions entre els nivells de Primària i Secundària, per corregir desequilibris estructurals.
- Oferta de places singulars (en el pas d'I2 a I3, i a 1r de l'ESO), com a eina per promoure la desegregació.

RECOMANACIONS

- Garantir la sostenibilitat econòmica del Pla de Xoc.
- Planificar l'oferta d'ensenyaments universals segons les necessitats de cada territori, a mitjà i llarg termini, tenint en compte els canvis demogràfics que viu la ciutat de Barcelona. En fer-ho, afavorir l'escolarització de proximitat.
- Integrar a la xarxa pública educativa centres concertats en els nivells educatius i territoris amb manca de places públiques.
- Oferir places singulars com a instrument per de-segregar els centres, tot vetllant perquè això no suposi l'exclusió de germans/es o alumnat de proximitat.
- Fomentar l'escolarització de proximitat, mitjançant estratègies complementàries: redefinir els criteris de proximitat, reduir les opcions de centres educatius a escollir, i/o revisar les adscripcions entre centres de Primària i de Secundària.
- Continuar millorant la detecció d'alumnat amb necessitats educatives especials (especialment, en situació de vulnerabilitat social).

Font: Institut Metròpoli a partir de dades del Departament d'Educació i de Formació Professional i cedides pel Consorci d'Educació de Barcelona (CEB).

Descarrega l'informe aquí:

